

ROMÂNIA
Avocatul Poporului

Str. George Vraca nr. 8, Sector 1, București
www.avp.ro

Tel.: +40-21-312.71.01, Fax: +40-21-312.49.21, E-mail: avp@avp.ro
Tel. dispecerat: +40-21-312.71.34, E-mail: petitii@avp.ro

D33890/2023

Doamnei Ligia DECA,
Ministrul Educației

AVOCATUL POPORULUI
REGISTRATURĂ GENERALĂ
IESIRE Nr. 1360.../...20. FEB. 2024

RECOMANDAREA

Nr. 42 din 20. FEB. 2024

Instituția Avocatul Poporului s-a autoscsizat, ca urmare a mediatizării în presa locală din județul Botoșani a problemelor apărute în asigurarea gratuității pentru transportul elevilor în acest județ, Avocatul Poporului apreciind că se impune verificarea situației relatate, în contextul unor posibile încălcări ale normelor constituționale care reglementează protecția copiilor și a tinerilor, dreptul la învățătură, precum și a principiului egalității în drepturi, statuate de art. 49, art. 32 și art. 16 din Legea fundamentală.

Concret, motivul sesizării din oficiu în acest caz l-a reprezentat situația descrisă în articolul intitulat: „*Sute de elevi din județul Botoșani ar putea întrerupe școala. Părinții nu au bani să le plătească transportul*”, publicat în data de 4 decembrie 2023 pe site-ul de știri *Botoșani News*, în care a fost semnalată situația mai multor elevi din județul Botoșani, pentru care se relatează că există riscul de a abandona școala, din cauza faptului că părinții acestora nu au banii necesari pentru acoperirea cheltuielilor cu transportul între localitățile de domiciliu și cele în care se află sediile unităților școlare la care elevii învață.

În acest sens, au fost subliniate următoarele: „*Este vorba de zeci de elevi din zona de Nord a județului, care merg la liceele din Dorohoi. Firmele de transport care îi duc pe elevi de acasă la școală, dar și de la școală spre casă le-au cerut bani părinților pentru serviciile prestate, motivând că autoritățile nu le-au decontat facturile.*”

«*Eu sunt din Oroftiana și trebuie să dau aproape 500 lei mâine (marți – nr) pe abonamentul fetei care face naveta la Regina Maria Dorohoi. Cei de la firmele de transport spun că nu li s-a decontat transportul elevilor de către Consiliul Județean și ca atare obligă elevii să plătească abonament pe luna decembrie. Fetița mea trebuie să ducă mâine 460 lei. Știu că firmele de transport sunt obligate printr-o ordonanță de urgență să asigure transport gratuit elevilor. De mâine, cine nu duce bani nu vor mai fi luați în mijloacele de transport», spune disperat tatăl unei eleve.*

Firma de transport se numește _____ asigură serviciile pentru Liceul Regina Maria Dorohoi, Colegiul Național "Grigore Ghica" Dorohoi și Liceul "Alexandru Vlahuță" Sendriceni.

O situație similară a fost înregistrată și în zona localităților din apropierea municipiului Botoșani. Un părinte, care susține că vorbește în numele copiilor din **Draxini, Copălău, Flămânzi, Coșula, Buzieni, Coșuleni și Bălușeni**, s-a plâns că luni dimineață, la îmbarcarea într-un mijloc de transport al _____ copiilor li s-au cerut bani...

«**Dimineată, când s-au dus la autocar, li s-a spus că nu urcă nimeni fără bani. Noi, părintii care nu avem venit, suntem de la țară, am știut că copiii merg gratuit. Acum li se spune că nu îi mai ia că nu li s-au dat banii. Face fiecare ce vrea în țara asta? De unde bani. De la Draxini e 10 lei pentru 17 kilometri. El avea 10 lei să își ia un sandwich, să mănânce la școală. Nici nu avea cu ce să se întoarcă de la Botoșani. Eu ce fac acum. Nu am un bani, de unde îi dau 20 de lei pe zi să se ducă la liceu. Este în clasa a XI-a. Nu poate să lipsească», a spus un părinte din Draxini.**»

Biroul teritorial Suceava al instituției Avocatul Poporului a solicitat Inspectoratului Școlar Județean (I.Ș.J.) Botoșani lămuriri cu privire la situația relatată de presă, pentru a verifica în ce măsură au fost respectate Normele metodologice privind acordarea facilităților de transport pentru elevi, instituite prin Hotărârea Guvernului nr. 810/2023, care stabilesc prin dispozițiile art. 3 din Anexa 2¹ mecanismul pentru asigurarea gratuității la transportul public rutier județean și interjudețean.

Răspunsurile punctuale, complete, comunicate de către I.Ș.J. Botoșani, evidențiază, pe de o parte, respectarea integrală de către I.Ș.J. Botoșani a obligațiilor instituite pentru inspectoratele școlare județene prin normele adoptate prin HG nr. 810/2023, iar, pe de altă parte, indică faptul că Ministerului Educației a avut o reacție întârziată în soluționarea problemei apărute în decontarea abonamentelor eliberate de transportatori elevilor, dacă avem în vedere că nu și-a onorat la timp obligația de a deschide creditele bugetare necesare achitării facturilor emise de către operatorii de transport la termenul prevăzut de Norme (data de 20 a lunii – pentru lunile septembrie și octombrie 2023), invocând ulterior, cu destul de multă întârziere (prin adresa nr. 17049 din 08.12.2023), faptul că în județul Botoșani serviciul public de transport județean nu întrunește condițiile legale, context în care nu pot fi decontate cheltuielile efectuate cu transportul elevilor.

De altfel, această problemă - în sensul că nu se asigurau servicii publice de transport rutier județean, pe bază de contracte de delegare atribuite în condițiile Regulamentului CE nr. 1370/2007 și a legislației în domeniul achizițiilor publice -, a fost identificată de Ministerul Educației în 14 județe, respectiv în județele: Argeș, Botoșani, Dâmbovița, Dolj, Giurgiu, Harghita, Iași, Mehedinți, Neamț, Prahova, Suceava, Teleorman, Maramureș, Timiș.

În vederea creării cadrului legal pentru plata facturilor restante, dar și pentru lărgirea ariei beneficiarilor de facilități de transport, respectiv al elevilor care nu sunt școlarizați în localitatea de domiciliu și nu au asigurate servicii publice de transport, elevi care în baza normelor aprobate prin H.G. nr. 810/2023 nu beneficiau de aceste drepturi, Ministerul Educației a publicat la data

¹ Norme Metodologice din 2023 privind acordarea gratuității la transportul public rutier local și metropolitan rutier, transportul public rutier județean și interjudețean pentru elevi

de 17.11.2023, pe site-ul acestei instituții, pentru consultare publică. proiectul de Hotărâre de Guvern pentru modificarea și completarea Hotărârii Guvernului nr. 810/2023 pentru aprobarea normelor metodologice privind acordarea facilităților de transport pentru elevi.

Ulterior, Guvernul României a aprobat Hotărârea nr. 1337 din 29 decembrie 2023 privind modificarea și completarea Hotărârii Guvernului nr. 810/2023 pentru aprobarea normelor metodologice privind acordarea facilităților de transport pentru elevi, creându-se un nou mecanism prin care elevii navetiști, ce locuiesc în județele în care consiliile județene nu au încheiat contracte cu operatorii de transport rutier care să respecte exigențele stabilite de lege, să poată beneficia de sume forfetare.

Prin Hotărârea Guvernului nr. 1337 din 29 decembrie 2023 s-a stabilit în sarcina consiliilor județene obligația de a adopta, până la 1 februarie 2024, pentru perioada rămasă din anul școlar 2023-2024, hotărâri prin care să se stabilească valoarea unitară lei/kilometru aferentă sumei forfetare, cu avizul conform al Autorității Naționale de Reglementare pentru Serviciile Comunitare de Utilități Publice (A.N.R.S.C.), mecanism care stă la baza acordării sumei forfetare pentru transport elevilor care sunt școlarizați într-o altă localitate decât localitatea de domiciliu și între localitatea de domiciliu și localitatea în care se află unitatea de învățământ la care sunt școlarizați, în situațiile în care nu sunt asigurate servicii publice de transport de către autoritățile publice locale, nu sunt nici beneficiarii unui serviciu de transport de tip curse școlare, organizat în condițiile prevăzute la art. 83 alin. (11) din Legea nr. 198/2023, cu modificările și completările ulterioare, și nici de transport cu mijloace de transport aparținând unităților de învățământ sau consiliilor locale.

Așadar, luând în considerare modificările și completările aduse Hotărârii Guvernului nr. 810/2023 prin Hotărârea Guvernului nr. 1337 din 29 decembrie 2023, cele 14 consiliile județene (Argeș, Botoșani, Dâmbovița, Dolj, Giurgiu, Harghita, Iași, Mehedinți, Neamț, Maramureș, Prahova, Suceava, Teleorman, Timiș) care nu au finalizat nicio procedură de atribuire a contractelor de servicii publice de transport rutier județean de persoane, în conformitate cu normele legale, aveau obligația să adopte, până la 1 februarie 2024, hotărâri prin care să aprobe valoarea unitară lei/km aferentă sumei forfetare la nivelul valorii unitare medii la nivel național lei/km comunicată de către ANRSC.

În acest sens, **Consiliul Județean Botoșani a adoptat Hotărârea nr. 5/17.01.2024, stabilind o valoare unitară de 0,24 lei/km pentru calcularea sumei forfetare** (cea mai mică valoare din țară); Consiliul Județean Prahova a adoptat Hotărârea nr. 4/17.01.2024, prin care a stabilit o valoare unitară de 0.26 lei/km; Consiliul Județean Tulcea a adoptat Hotărârea nr. 9/31.01.2024, stabilind o valoare unitară de 0.42 lei/km, în timp ce consiliile județene: Argeș, Timiș, Suceava, Dâmbovița, Dolj, Giurgiu, Harghita, Mehedinți, Neamț, Maramureș și Iași au stabilit ca valoarea unitară lei/km pentru calcularea sumei forfetare să fie de 0,37 lei/km.

În realitate, **sumele forfetare pe care le primesc elevii navetiști de la 1 februarie 2024**, pentru transport, stabilite prin Hotărârile adoptate de cele 14 consilii județene pentru aprobarea tarifelor pe kilometru, care stau la baza stabilirii sumelor forfetare, așa cum rezultă din calculele făcute de unii inspectorii școlari, transmise Edupedu.ro², reliefează faptul că sunt situații în care banii acordați de Ministerul Educației **nu acoperă integral valoarea abonamentelor pentru**

² <https://www.edupedu.ro/lista-transportul-gratuit-al-elevilor-suma-forfetara-pe-care-elevii-navesti-o-vor-primi-pentru-transport-nu-acopera-integral-valoarea-abonamentelor-in-unele-judete-cat-plateste-ministerul-educati>

transportul elevilor, consecința fiind că elevii nu beneficiază de gratuitatea prevăzută de art. 83 alin. (1) din Legea nr. 198/2023 a învățământului preuniversitar.

Astfel, potrivit articolului postat de Edupedu.ro în data de 30 ianuarie 2024, intitulat: „LISTA Transportul gratuit al elevilor: Suma forfetară pe care elevii navetiști o vor primi pentru transport nu acoperă integral valoarea abonamentelor în unele județe/Cât plătește Ministerul Educației pe kilometru, în funcție de județ”, rezultă faptul că **sumele forfetare nu acoperă costurile abonamentelor plătite de elevi până acum în toate cazurile, concluzie desprinsă în urma discuțiilor purtate cu inspectorii școlari din județele Giurgiu și Botoșani**. În acest sens, Ion Ghimpețeanu, șeful ISJ Giurgiu a făcut un calcul estimativ și a dat un exemplu de situație în care elevii nu vor primi decât jumătate din costul transportului: „Am făcut un calcul estimativ. Am luat un exemplu și se încadrează în cuantum de 50%. Un elev care învață într-o localitate care se află la 10 km de Giurgiu, dus întors face 20 km pe zi până la școală. Valoarea stabilită de Consiliul Județean este de 0,37 de lei/km. Dacă înmulțim 20 km cu 0,37 de lei / km, ne dă suma de 7,4 lei pe zi. Atât va primi acest elev. Or, pe ruta respectivă, doar o călătorie dus costă 7 lei, deci dus-întors elevul ar plăti 14 lei, dintre care doar 7,4 lei primește înapoi ca sumă forfetară. Abonamentul nu știu cât costă ca să pot face un calcul.”

Un alt exemplu este dat pentru județul Botoșani, unde tariful stabilit este cel mai mic dintre județele care nu aveau asigurat contract cu transportatorii: 0,24 lei/km: „Un abonament de la localitatea Oroftiana până la Dorohoi costă 500 de lei pe lună pe o distanță de 60 de km dus-întors, scria Botoșani news.ro. Asta înseamnă că pe zi eleva va primi 0,24 de lei X 60 de km = 14,4 lei. Într-o lună cu cel mult 23 de zile, eleva va primi 331,2 lei, față de 500 de lei cât plătește în realitate abonamentul. Cu cât scade numărul zilelor, cu atât scade și valoarea abonamentului.

«Raportat la abonamentele eliberate cu titlu gratuit noi calculăm acum să plătim pentru operatori, undeva la 60-70% din facturile care au fost date, este o medie. Diferă în funcție de traseu, de operator», spune pentru Edupedu.ro, șeful ISJ Botoșani.”

***

Dispozițiile art. 83 alin. (1) din Legea 198/2023 a învățământului preuniversitar stabilesc următoarele: „Elevii din învățământul preuniversitar acreditat/autorizat, inclusiv cei înmatriculați în cadrul unităților de învățământ preuniversitar înscrise în Registrul special al unităților de învățământ preuniversitar care funcționează după un curriculum străin, prevăzut la art. 117 alin. (10) lit. r) pct. (iv), beneficiază de gratuitate, în condițiile legii, la serviciile publice de transport public local, inclusiv metropolitan și județean, rutier, naval, cu metroul, precum și feroviar la toate categoriile de trenuri, clasa a II-a, pe tot parcursul anului școlar, în scopul asigurării dreptului la educație, în conformitate cu prevederile unei hotărâri de Guvern inițiate de Ministerul Educației și Ministerul Transporturilor și Infrastructurii, cu consultarea structurilor asociative ale autorităților administrației publice locale.”

Practic, procedura prin care elevii navetiști ar trebui să beneficieze de transportul gratuit prevăzut de Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023 nu asigură respectarea efectivă a acestui drept pentru toți elevii aflați în situații similare, iar aplicarea dispozițiilor H.G. nr. 1337 din 29 decembrie 2023 privind modificarea și completarea Hotărârii Guvernului nr. 810/2023 pentru aprobarea normelor metodologice privind acordarea facilităților de transport pentru elevi, în loc să rezolve disfuncționalitățile identificate, nu face decât să confirme faptul că sunt situații în care banii pe care îi va da Ministerul Educației nu acoperă integral valoarea

abonamentelor, ceea ce înseamnă că Ministerul Educației încalcă reglementările care stabilesc că toți elevii au transport gratuit.

Or, în atare situație, **unul dintre principiile de bază care guvernează învățământul preuniversitar**, prevăzut de art. 3 lit. a) din Legea nr. 198/2023 - **principiul nediscriminării** - în baza căruia **accesul și participarea la educația de calitate se realizează fără discriminare**, pare a fi ignorat, atât timp cât unul din **pilonii principali ai Programului național integrat de reducere a abandonului școlar, stabilit de Legea 198/2023** a învățământului preuniversitar, în „SECȚIUNEA 5: Reducerea abandonului școlar” - la art. 77 alin. (2), care impune asigurarea transportului gratuit -, nu este efectiv respectat.

Așadar, **în atingerea scopului asigurării dreptului la educație, dreptul la transport gratuit pentru elevii din învățământul preuniversitar** acreditat/autorizat, reglementat prin dispozițiile art. 83 din Legea nr.198/2023 a învățământului preuniversitar, **constituie o garanție în reducerea/prevenirea abandonului școlar.**

În acest sens, Legea nr. 198/2023 instituie pentru elevii care învață în altă localitate decât cea de domiciliu, dreptul de a beneficia de transport gratuit pe durata cursurilor școlare, iar în ceea ce privește **finanțarea necesară asigurării gratuității**, dispozițiile art. 83 alin. (2) lit. b) din Legea nr.198/2023 prevăd următoarele: *„**pentru transportul public rutier județean și interjudețean se asigură elevilor care sunt școlarizați în altă localitate decât cea de domiciliu pentru cheltuielile de transport dus-întors, în funcție de distanța dintre localitatea de domiciliu și localitatea în care sunt școlarizați, pe durata cursurilor școlare, de la bugetul de stat, prin bugetul Ministerului Educației, prin DJIP/DMBIP, către operatorii de transport public, în conformitate cu hotărârea Guvernului prevăzută la alin. (1).**”*

Or, crearea artificială a unei limite pentru sumele forfetare acordate elevilor, pe lângă faptul că este una nerealistă, raportat la cheltuielile de transport, nu face decât să adâncească discrepanțele între elevii care au asigurate toate facilitățile pentru transport, beneficiind de gratuitate, și cei care ar trebui să apeleze la ajutorul părinților (în cazul în care au astfel de posibilități) pentru a le acoperi diferențele de preț, între sumele forfetare primite și prețul real al transportului pe care trebuie să-l achite, dacă își doresc să beneficieze efectiv de dreptul la învățătură.

Prin urmare, analizând informațiile comunicate de ISJ Botoșani, dar și cele rezultate din verificările suplimentare efectuate în acest caz, raportat la normele legale în vigoare, reținem următoarele **concluzii**:

1. se confirmă informațiile relatate de presă referitoare la problemele intervenite în achitarea facturilor restante aferente abonamentelor eliberate de la începutul anului școlar 2023-2024, până la sfârșitul anului 2023, elevilor din județul Botoșani, pentru utilizarea transportului public județean efectuat cu mijloace de transport rutier;

2. Inspectoratul Școlar Județean Botoșani a respectat, în termenele prevăzute, toate obligațiile stabilite prin Hotărârea Guvernului nr. 810/2023 pentru aprobarea normelor metodologice privind acordarea facilităților de transport pentru elevi, Anexa 2 - capitolul I;

3. Ministerului Educației a avut o reacție întârziată în soluționarea problemei apărute în decontarea abonamentelor eliberate de transportatori elevilor, având în vedere că, pe de o parte, nu și-a onorat la timp obligația de a deschide creditele bugetare necesare achitării facturilor emise de către operatorii de transport la termenul prevăzut de Norme (data de 20 a lunii – pentru

lunile septembrie și octombrie 2023), iar, pe de altă parte, a invocat ulterior, cu destul de multă întârziere (prin adresa nr. 17049 din 08.12.2023), faptul că în județul Botoșani serviciul public de transport județean nu întrunește condițiile legale, context în care nu pot fi decontate cheltuielile efectuate cu transportul elevilor, situație reținută și în cazul a altor 13 județe (Argeș, Timiș, Suceava, Dâmbovița, Dolj, Giurgiu, Harghita, Mehedinți, Neamț, Maramureș, Iași, Prahova și Tulcea):

4. soluția identificată și propusă de Ministerul Educației – aceea de completare și modificare a Hotărârii Guvernului nr. 810/2023 pentru aprobarea normelor metodologice privind acordarea facilităților de transport pentru elevi – adoptată de Guvernul României prin Hotărârea Guvernului nr. 1337 din 29 decembrie 2023, nu numai că nu a condus la soluționarea problemelor apărute, dar a creat și cadrul adâncirii discrepanțelor între elevii beneficiari ai dreptului la transport gratuit, aducând atingere atât principiului nediscriminării, prevăzut de art. 3 lit. a) din Legea nr. 198/2023, dar mai ales dreptului constituțional la învățatură, statuat de art. 32 din Legea fundamentală, care poate fi afectat de efectele negative produse de lipsa unui sprijin corespunzător pentru transportul elevilor din zonele defavorizate, prin creșterea numărului cazurilor de abandon școlar;

5. nu ar trebui să fie afectați elevii din cele 14 județe pentru faptul că transportul public rutier județean utilizat de aceștia nu îndeplinește exigențele legale stabilite pentru acest tip de transport în județele în care domiciliază, atât timp cât obligația verificării respectării unor astfel de norme aparține unor instituții ale statului, care trebuiau să analizeze cu atenție, până la începerea anului școlar 2023-2024, eventualele sincope care ar putea să apară în asigurarea transportului gratuit pentru elevi, și să dispună măsurile corespunzătoare creării cadrului legal necesar pentru asigurarea aplicării efective a gratuității pentru transport, prevăzută de art. 83 alin. (1), în contextul în care de la momentul publicării³ în Monitorul Oficial a Legii nr. 198/2023 și cel al intrării în vigoare⁴ a existat un interval de timp generos;

6. **în cele mai multe cazuri, sumele forfetare acordate elevilor pentru transportul rutier județean în cele 14 județe nu asigură efectiv gratuitatea prevăzută de art. 83 alin. (1) din Legea 198/2023 privind învățământul preuniversitar, ci reprezintă doar o compensare parțială (în unele cazuri chiar și de numai 50%) din prețul real ce se achită pentru transportul elevilor între localitatea de domiciliu și cea în care se află sediul unității de învățământ la care urmează cursurile;**

7. **crearea artificială a unei limite pentru sumele forfetare acordate elevilor, pe lângă faptul că este una nerealistă, raportat la cheltuielile efective de transport, nu face decât să adâncească discrepanțele între elevii care au asigurate toate facilitățile pentru transport, beneficiind de gratuitate, și cei care ar trebui să apeleze la ajutorul părinților (în cazul în care au astfel de posibilități) pentru a le acoperi diferențele de preț, între sumele forfetare primite și prețul real al transportului pe care trebuie să-l achite dacă își doresc să beneficieze efectiv de dreptul la învățatură, fiind discriminatorie.**

³ M. Of. 613 din 05.07.2023

⁴ art. 248 (1) Prezenta lege intră în vigoare la 60 de zile de la publicarea în Monitorul Oficial al României. Partea I.

În acest context, în temeiul dispozițiilor art. 59 din Constituția României și ale art. 15 alin. (2), art. 16, art. 24 alin. (1) și (2) și art. 26 alin. (2) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată:

Pentru realizarea scopului constituțional și legal privind apărarea și protecția drepturilor și libertăților persoanelor fizice în raporturile cu autoritățile publice,

Avocatul Poporului emite următoarea:

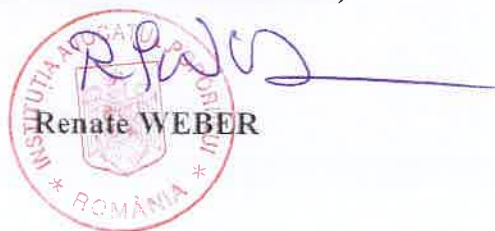
RECOMANDARE

1. Ministrul Educației, în considerarea obligației stabilită în sarcina Ministerului Educației prin art. 83 alin. (1) - teza finală, din legea nr. 198/2023 a învățământului preuniversitar, **va dispune măsurile corespunzătoare pentru:**

inițierea unui proiect de modificare a Hotărârii Guvernului nr. 810/2023 pentru aprobarea normelor metodologice privind acordarea facilităților de transport pentru elevi, cu modificările și completările ulterioare, prin care să se asigure cadrul legal corespunzător acordării gratuității pentru elevi la toate formele de transport prevăzute de art. 83 alin. (1) din Legea nr. 198/2023 a învățământului preuniversitar, fără nicio discriminare, condiție în realizarea scopului asigurării efective a dreptului la educație, prin reducerea abandonului școlar, obiectiv stabilit de art. 77 alin. (2).

2. Ministrul Educației va informa Avocatul Poporului, în termen de 45 de zile, cu privire la însușirea Recomandării.

AVOCATUL POPORULUI,

București, februarie 2024

